

Sosiologia

Sosiologia ja sosiaaliantropologia

Sosiologia on tiede, joka tutkii yhteiskuntaa kokonaisuutena ja ihmistä yhteiskunnan jäsenenä. Se on taloustieteen ja valtio-opin ohella yksi perusyhteiskuntatieteistä. Sosiologia tutkii niin yksilöiden ja ryhmien välistä sosiaalista vuorovaikutusta, erilaisia yhteisöjä ja organisaatioita kuin kokonaisia yhteiskuntia ja maailmanjärjestelmiä.

Sosiologinen tutkimus nojaa havaintoihin ihmisten toiminnasta ja yhteiskunnallisista rakenteista sekä ihmisten näille antamista merkityksistä. Tutkimuskohteet vaihtelevat yksityisten ihmisten arkipäivän ongelmista laajojen yhteiskunnallisten instituutioiden ja muutosten kartoittamiseen. Yhteiskuntaa käsittelevän tiedon kokoaminen ja analysointi auttavat kyseenalaistamaan monia yhteiskuntaa koskevia uskomuksia ja antavat usein aihetta yhteiskuntakritiikkiin. Pätevä ja perusteltu tieto on yhteiskunnan toiminnan arvioinnin ja kehittämisen perusedellytys.

Nykyinen muuttuva maailma on sosiologisesti erityisen mielenkiintoinen. Globalisaatioon liittyvät poliittiset, taloudelliset ja kulttuuriset muutostekijät, monikulttuurisuuden kysymykset ja vaikkapa Euroopan unionin laajeneminen ovat tärkeitä haasteita ja tutkimuskohteita sosiologialle. Ne pakottavat kysymään, mikä yhteiskunta lopulta on, mikä entisestä säilyy ja mikä muuttuu.

Tampereen yliopistossa sosiologia on pyrkinyt vastaamaan haasteisiin muun muassa kansainvälisten tutkimushankkeiden ja monitieteisyyden avulla. Sosiologian kansainvälisyyttä korostaa sosiologian opetukseen sisältyvä sosiaaliantropologian linja. Sosiaaliantropologian opinnoissa on mahdollisuus perehtyä yhteiskuntien ja kulttuurien moninaisuuteen ja kehitysyhteistyöhön. Laitoksen painopisteisiin kuuluvat yhteiskuntia vertaileva tutkimus, vuorovaikutuksen ja teknologian tutkimus, kulttuurintutkimus sekä transnationaalisten suhteiden tutkimus. Laitoksella on tutkittu muun muassa perhettä, työtä, eriarvoisuutta, sukupuolta, etnisyyttä, rasismia, nationalismia, uusia yhteiskunnallisia liikkeitä, mediateknologiaa ja tietoyhteiskuntaa. Laitos on erityisen tunnettu yhteiskuntatieteiden menetelmien tutkimuksestaan. Myös sosiologian opiskelu Tampereen yliopistossa on monitieteistä, sillä opiskelija perehtyy jo ensimmäisenä vuonna sosiologian perusteiden lisäksi sosiaalipsykologian ja sosiaaliantropologian perusteisiin.

Sosiologian laaja-alaisuus antaa yleisiä intellektuaalisia valmiuksia, tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia yksilölliseen erikoistumiseen ja työelämään sijoittumiseen. Valmistuneet sosiologit ovat sijoittuneet erityisesti tutkimus-, hallinto-, tiedotus- ja opetustehtäviin. Oppialan perusteiden hallinta luo hyvän pohjan myös soveltavien yhteiskuntatieteiden opiskeluun. Sosiologia onkin yksi Tampereen yliopiston suosituimmista sivuaineista. Sosiaaliantropologiaan perehtyminen puolestaan valmistaa erityisesti kansainvälisiin työtehtäviin, kehitysyhteistyöhön, kuten myös maahanmuuttokysymysten parissa työskentelyyn.

Opintojen kulku

Sosiologian opinnot jakautuvat perus- ja aineopintoihin sekä syventäviin opintoihin. Kussakin jaksossa opiskelija oppii uutta ja syventää tieteenalan perustuntemusta sekä harjoittaa tutkimuksen tekoon liittyviä metodologisia ja kirjallisia valmiuksiaan. Oppiaineen sisällä opiskelija voi painottaa joko sosiologian tai sosiaaliantropologian opinnoita. Ne jotka haluavat erikoistua sosiaaliantropologiaan, valitsevat kustakin kurssista sosiaaliantropologian vaihtoehdon.

Perus- ja aineopinnot kuuluvat kolmessa vuodessa suoritettavaan kandidaatin tutkintoon, jonka jälkeen suoritettavat syventävät opinnot muodostavat kaksivuotisen maisteritutkinnon. Kandidaatin tutkinnon opinnot koostuvat pääaineopetuksesta, sivuaineopinnoista, kieliopinnoista ja tiedekunnan yhteisistä opinnoista.

Sosiologiaa pääaineena opiskelevien omat sivuainevalinnat suuntaavat työmarkkinoille sijoittumista antamalla valmiuksia erityistehtäviin. Tampereen yliopistossa sivuaineiden valinta on pääsääntöisesti vapaata. Mielekkäistä aineyhdistelmistä voi keskustella opettajien kanssa.

Tutkintojen rakenteet

Syksyllä 2005 aloittaneet

Yhteiskuntatieteiden kandidaatin tutkinto

Orientoivat ja HOPS	2 op
Yhteiset opinnot	17 op
Kieli- ja viestintäopinnot	14 op
Pääaine, perus- ja aineopinnot	70 op
johon sisältyy tutkielma ja sitä tukevat opinnot	10 op
Sivuaineet ja muut opinnot	77 op
josta yhtä oppiainetta vähintään 35 op	
Yhteensä	180 op

Yhteiskuntatieteiden maisterin tutkinto

Pääaineen syventävät opinnot	120 op
johon sisältyy pro gradu -tutkielma	40 op
Yhteensä	120 op

Syksyllä 2004 tai aiemmin aloittaneet

Yhteiskuntatieteiden kandidaatin tutkinto

Tiedekunnan yleisopinnot tai yhteiset opinnot*	10 ov
Kieli- ja viestintäopinnot	9 ov
Pääaine, aineopinnot	42 ov
johon sisältyy tutkielma ja kypsyysnäyte	
Sivuaineet ja muut opinnot	59 ov
josta yhtä oppiainetta vähintään 25 ov	
Yhteensä	120 ov

* syksyllä 2004 aloittaneet suorittavat tiedekunnan yhteiset opinnot

Yhteiskuntatieteiden maisterin tutkinto

Kandidaatin tutkinnon	
(tai vastaavat opinnot ilman tutkielmaa) lisäksi:	120 ov
Pääaine, syventävät opinnot	40 ov
<hr/>	
johon sisältyy pro gradu -tutkielma 20 ov	
Yhteensä	160 ov

Tiedekunnan yhteiset opinnot

Syksyllä 2004 ja sitä myöhemmin aloittaneet opiskelijat suorittavat pääaineopintojen yhteydessä tiedekunnan yhteiset opinnot (ks. kuvaukset s. 11-18).

Seuraavat yhteisten opintojen jaksot on **sisällytetty** pääaineopintoihin (opintopisteet rekisteröidään pääaineeseen):

- Yhteiskuntatieteiden ajankohtaisia kysymyksiä (3 op) sisältyy kohtaan P5 Sosiologinen ja sosiaaliantropologinen tutkimus
- Yhteiskuntatieteiden teoriat (5 op) sisältyy kohtaan A1 Sosiaalitieteiden teoria

Seuraavat yhteisten opintojen tai kieli- ja viestintäopintojen jaksot on **integroit**u pääaineopintoihin (suoritetaan pääaineopintojen yhteydessä, mutta opintopisteet rekisteröidään yhteisiin opintoihin tai kieli- ja viestintäopintoihin):

- Tiedonhankinnan perusteet (2op) jakson P6 Tiede, tutkimus ja kirjoittaminen 1. periodin aikana
- Johdatus tieteelliseen ajatteluun(3 op) jakson P6 Tiede, tutkimus ja kirjoittaminen 2. periodin aikana
- Suomen kielen opetusta (1 op) ensimmäisenä vuonna periodin 3 tai 4 aikana.
- Tiedonhankintataidot aineopinnoissa (1 op) jakson A4 Kandidaatin seminaarin 1.periodin aikana
- Kieli- ja viestintäopintoihin kuuluvista suomen kielen opinnoista suoritetaan palautteosa (2 op) A4 Kandidaatin seminaarin yhteydessä 3. tai 4. periodilla

Muilta osin yhteisten opintojen sekä kieli- ja viestintäopintojen suorittamisessa suositellaan Opintojen ohjeellinen ajoitus –kaavion (s. 105) järjestystä.

Tiedekunnan yleisopinnot

Ennen vuotta 2004 aloittaneilta opiskelijoilta vaaditaan tiedekunnan yleisopinnot (ks. tiedekunnan kotisivu, <<http://www.uta.fi/tiedekunnat/yht/opiskelu.html>>)

Sosiologia sivuaineena

Sosiologia voi olla jonkin muun pääaineen opiskelijan sivuaineena. 25 op:n laajuisen sivuaineen opiskelija saa suorittamalla perusopinnot (25 op) ja yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa vaadittavan 35 op:n laajuisen sivuaineen suorittamalla perusopintojen lisäksi 10 op aineopinnoista (kohta A1 kirjat sekä valinnainen kurssi kohdasta A2).

Sosiologian aineopintoja (yhteensä 46 op/30 ov) sivuaineopiskelijat voivat suorittaa kohdista A1 kirjatentti (4 op/2 ov) ja kaikki jaksot kohdasta A2 sosiologian ja sosiaaliantropologian sisältö.

Lisätietoja sosiologian ja sosiaaliantropologian opiskelusta, katso laitoksen kotisivu, <<http://www.uta.fi/laitokset/sosio/>>.

Sosiologia

Perusopinnot (25 op/15 ov)

Tavoitteena on antaa opiskelijalle tiedollisia ja taidollisia valmiuksia jäsentää yhteiskuntaa ja sen ilmiöitä tieteen keinoin. Opiskelija saa yleiskuvan sosiologian ja sosiaaliantropologian oppihistorias- ta, keskeisestä käsitteistöstä, nykytutkimuksesta ja tieteen yhteiskunnallisesta paikasta.

P1 Sosiologian peruskurssi (2 op/1 ov)

P2 Sosiaalipsykologian peruskurssi (2 op/1 ov)

P3 Sosiaaliantropologian peruskurssi (2 op/1 ov)

Perusopintoihin sisältyvien peruskurssien tavoitteena on antaa katsaus kunkin oppialan historiaan, keskeisiin kysymyksenasetteluihin sekä käsitteellisiin ja teoreettisiin lähtökohtiin. Kurssien suorittaminen auttaa hahmottamaan oppialojen erityispiirteitä sekä näiden välisiä yhteyksiä. Työtavat: Luennot (18 t) ja luentotenti (2 t) edellyttävät läsnäoloa luennoilla.

P4 Sosiologian ja sosiaaliantropologian perusteet (6 op/4 ov)

Peruskurssija tukeva ja syventävä kirjatenti. Laitoksen yleisenä tenttipäivänä tentitään seuraavat kirjat:

1. **Eriksen**, Toista maata? Johdatus antropologiaan. Gaudeamus 2004.
2. **Giddens**, Sociology. 4th edition. Polity Press 2001.
3. **Kantola**, **Koskinen & Räsänen** (toim.), Sosiologiaa karttalehtiä. Vastapaino 2004.

P5 Sosiologinen ja sosiaaliantropologinen tutkimus (7 op/4 ov)

Jakson tavoitteena on perehdyttää opiskelija viimeaikaiseen sosiologiseen (P5.1) tai sosiaaliantropologiseen (P5.2) tutkimukseen. Pääaineopiskelijoille jakso sisältää yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan yhteisten opintojen jakson Yhteiskuntatieteiden ajankohtaiset kysymykset (3 op). Tämän ohella jaksoon kuuluu kirjatenti. Laitok-

sen yleisenä tenttipäivänä pääaineopiskelijat tenttivät kaksi kirjaa ja sivuaineopiskelijat neljä kirjaa joko kohdasta P5.1 tai P5.2:

P5.1 Sosiologinen tutkimus

1. **Alatalo**, Metodisuhdanteiden mahti. Vastapaino 2005.
2. **Alasuutari & Ruuska** (toim.), Elävänä Euroopassa. Vastapaino 1999.
3. **Blom**, **Melin & Pyöriä**, Tietotyö ja työelämän murros. Gaudeamus 2001.
4. **Held & McGrew**, Globalisaatio – puolesta ja vastaan. Vastapaino 2005.
5. **Hilden-Paajanen**, Pahojen poikien piiri. Tampere University Press 2005.
6. **Lempiäinen**, Sosiologian sukupuoli. Vastapaino 2003.

P5.2 Sosiaaliantropologinen tutkimus

1. **Douglas**, Puhtaus ja vaara. Vastapaino 2000.
2. **Hautaniemi**, Pojat! Somalipoikien kiistanalainen nuoruus Suomessa. Nuoristotutkimusverkosto 2004.
3. **Huttunen**, Kotona, maanpaossa, matkalla. SKS 2002.
4. **Tiilikainen**, Arjen islam. Vastapaino 2003 (tai uudemmat painokset).

P6 Tiede, tutkimus ja kirjoittaminen 6 op/4 ov

Pääaineopiskelijoille koko lukuvuoden kestävä seminaari, jossa harjoitellaan tieteellistä päättelyä, keskustelua ja kirjoittamista. Seminaarissa 1) opetellaan arvioimaan sekä tulkitsemaan erilaisia sosiologisia tekstejä, lähestymistapoja ja tekstityyppejä (esim. klassikot, tenttikirjat, artikkelit ja kirja-arviot), 2) kirjoitetaan erilaisia tekstejä (esim. referaatit, esseet, kirja-arviot ja esitelmät), 3) opetellaan jäsentämään ja hahmottamaan ilmiöitä sosiologista mielikuvitusta käyttäen, 4) harjoitellaan tieteellistä argumentointia keskustelemalla sekä 5) perehdytään sosiologiaan instituutiona, tieteenä, ammattina ja opiskeluna.

Seminaarin 1. periodin aikana suoritetaan Yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan yhteisiin opintoihin kuuluva Tiedonhankinnan perusteet. Seminaarin 2. periodin aikana suoritetaan yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan yhteisiin opintoihin kuuluva Johdatus tieteelliseen ajatteluun. Lisäksi periodin 3 tai 4 aikana suoritetaan suomen kielen kielenhuolto 1 op.

Sivuaineopiskelijoille kirjallisuuskuulustelu. Laitok-

toksen yleisenä tenttipäivänä tentitään neljä kirjaa seuraavista:

1. **Alasuutari**, Johdatus yhteiskuntatutkimukseen. Gaudeamus 2001.
2. **Aro**, Sosiologia ja kielenkäyttö. Tampere University Press 1999.
3. **Kinnunen & Löytty (toim.)**, Tieteellinen kirjoittaminen. Vastapaino 2002.
4. **Lehtonen**, Merkitysten maailma. Vastapaino 1996.
5. **Ylijoki**, Akateemiset heimokulttuurit ja noviisien sosialisatio. Vastapaino 1998.

Aineopinnot (45 op/27 ov)

Aineopinnot perehdyttävät opiskelijan sosiologian ja sosiaaliantropologian sisällöllisiin osa-alueisiin ja erilaisiin teoriasuuntauksiin sekä opastavat opiskelijan tutkimuksen tekemiseen.

Aineopintojen eri jaksojen tavoitteista ja suoritustavoista kerrotaan tarkemmin esittelyluennolla syyskauden alussa. Kirjapaketteja voi suorittaa kirjatentteinä ja esseinä. Esseen kirjoitusohjeet löytyvät laitoksen www-sivuilta (<<http://www.uta.fi/laitokset/sosio>>).

A1 Sosiaalitieteiden teoria (9 op/5 ov)

Jakso syventää sosiologian käsitteellistä ja teoreettista ymmärtämistä.

Pääaineopiskelijoilla jaksoon sisältyy seuraavat kohdat:

1. Tiedekunnan yhteisten opintojen Yhteiskuntatieteiden teoriat – opintojakso (5 op/3ov)
 2. Luentoseminaari sosiologian ja sosiaaliantropologian keskeisistä käsitteistä. Seminaari suoritetaan ryhmätyönä. (4 op/2 ov)
- Sivuaineopiskelijat suorittavat jakson tenttimällä seuraavat kirjat (4 op/2 ov):
1. **Gronow, Noro & Töttö**, Sosiologian klassikot. Gaudeamus 1996.
 2. **Heiskala**, Toiminta, tapa ja rakenne. Gaudeamus 2000.

A2 Sosiologian ja sosiaaliantropologian sisältö (18 op/12 ov)

Jakson aikana perehdytään sosiologian ja sosiaaliantropologian keskeisiin tutkimusalueisiin kirjallisuuskäytösten tai esseen, sekä teemaseminaarien avulla. Teemaseminaareissa esiteltävät sisällöt ja

tutkimukselliset lähestymistavat linkittyvät läheisesti laitoksella tehtävään tutkimukseen.

Järjestettävistä teemaseminaareista ilmoitetaan lukukausien alussa laitoksen www-sivuilla.

Työtavat:

Pääaineopiskelijat: suoritetaan kolme kuuden opintopisteen kokonaisuutta, joista yhden on oltava teemaseminaari. Kokonaisuudet valitaan kohdista A2.1 – A2.7 tai sosiaalipsykologian teemaseminaareista A1.2 – A1.5. Lisäksi yhden kokonaisuuden voi suorittaa Etnografisen tutkimuksen menetelmät –opinnoilla tai ISSS:n vastaavilla opinnoilla.

Sivuaineopiskelijat valitsevat kirjatenttejä kohdista A2.1–A2.7.

A2.1 Tieto, tiede ja teknologia (6 op/4 ov)

Jakson tavoitteena on perehdyttää opiskelijä tietensosiologian ja tieteen tutkimuksen sekä teknologian sosiaalitieteellisen tutkimuksen alaan. Jakso suoritetaan siten, että kohta 1 on kaikille pakollinen ja kohdista 2–5 suoritetaan kolme kirjaa.

1. **Kiikeri & Ylikoski**, Tiede tutkimuskohteena. Gaudeamus 2004.
2. **Berger & Luckmann**, Todellisuuden sosiaalinen rakentuminen. Gaudeamus 1994.
3. **Nieminen**, Academic Research in Change, Finnish Society of Sciences and Letters 2005.
4. **Sellen & Harper**, The Myth of the Paperless Office. MIT Press 2002
5. **Sismondo**, An Introduction to Science and Technology Studies. Blackwell 2004.

A2.2 Vertaileva tutkimus (6 op/4 ov)

Jakson tavoitteena on perehdyttää opiskelijat vertailevan tutkimuksen menetelmiin, kysymyksenasetteluihin ja keskeisiin tutkimusalueisiin. Jakso suoritetaan siten, että kohta 1 on kaikille pakollinen ja kohdista 2–5 suoritetaan kolme kirjaa.

1. **Alapuro & Arminen** (toim), Vertailevan tutkimuksen ulottuvuuksia. WSOY 2004.
2. **Boje, Steenbergen & Walby** (eds.), European Societies. Routledge 1999.
3. **Holmes**, Post-communism. Polity Press 1997.
4. **Kuhnle**, Survival of the European Welfare State, Routledge 2000.
5. **Oinonen**, Finnish and Spanish Families in Converging Europe. Tampere University Press 2004.

A2.3 Kulttuurintutkimus (6 op/4 ov)

Jakso johdattaa opiskelijan kulttuurin sosiologiseen ymmärtämiseen sekä yhteiskuntatieteelliseen kulttuurintutkimukseen. Kirjapaketin Inglisin & Hughsonin teoksessa selvitetään klassisia ja uudempiä lähestymistapoja. Teoksessa todetaan lopuksi, että sosiologia ja kulttuurintutkimus (cultural studies) voisivat oppia paljon toisiltaan. Muut kirjat ja artikkelit ovat esimerkkejä klassisesta ja uudesta yhteiskuntatieteellisestä kulttuurintutkimuksesta. Jakso suoritetaan siten, että kohta 1 on kaikille pakollinen ja kohdista 2–6 suoritetaan kolme kirjaa tai kaksi kirjaa ja artikkelipaketti.

1. **Inglis & Hughson**, *Confronting Culture*. Polity Press 2003.
2. **Alasuutari**, *Social Theory and Human Reality*. Sage 2004.
3. **Hall**, *Identiteetti*. Vastapaino 1999.
4. **Nikunen, Paasonen & Saarenmaa** (toim.), *Jokapäiväinen pornomme. Media, seksuaalisuus ja populaarikulttuuri*. Vastapaino 2005.
5. **Spigel**, *Make Room for TV*. The University of Chicago Press 1992.
6. **European Journal of Cultural Studies** -artikkelipaketti (Artikkelit löytyvät sähköisinä versioina yliopiston kirjaston [www-sivujen kautta](http://www.sivujen kautta). Kirjoittajan nimen perässä oleva numerosarja viittaa vuosikertaan, ilmestymisvuoteen ja lehden numeroon):
Huttunen, (8(2005):2) "Home" and ethnicity in the context of war: Hesitant diasporas of Bosnian refugees; **Inthorn**, (5(2002):1) The death of the Hun?: National identity and German press coverage of the 1998 football World Cup; **Creeber**, (5(2002):4) Surveying The Kingdom Explorations of medicine, memory and modernity in Lars von Trier's *The Kingdom* (1994); **Volcic**, (8(2005):2) The notion of "The West" in the Serbian National Imagery; **Hammond**, (8(2005):2) "The Danger Zone of Europe": Balkanism between the Cold War and 9/11.

A2.4 Sosiaaliset instituutit ja käytännöt (6 op/4 ov)

Jakso johdattaa opiskelijan sosiaalisten instituutien ja käytäntöjen tutkimukseen. Kirjapaketin teokset ovat lähestymistavoiltaan erilaisia, ja niissä eritellään instituutioita ja organisaatioita sekä mikro- että makrotasolla, kvalitatiivisin ja kvantitatiivisin menetelmin, teoreettisesti ja empiirisesti.

Neljä kirjaa seuraavista:

1. **Arminen**, *Institutional Interaction*. Ashgate 2005.
2. **Lin**, *Social Capital. A theory of Social Structure and Action*. Cambridge University Press 2003.
3. **Maynard**, *Bad News, Good News*. The University of Chicago Press 2003.
4. **Ritzer**, *McDonaldization*. Sage 1996
5. **Seligman**, *The Problem of Trust*. Princeton University Press 1997.
6. **Sennett**, *Työn uusi järjestys*. Vastapaino 2002. (on myös engl.)

A2.5 Valta ja eriarvoisuus (6 op/4 ov)

Jakson tavoitteena on antaa tutkimuksellisia näkökulmia yhteiskunnallisiin valtasuhteisiin ja eriarvoistaviin käytäntöihin sekä niiden muodostumiseen. Neljä kirjaa seuraavista:

1. **Bradley**, *Fractured identities*. Cambridge University Press 1996.
2. **Enloe**, *Bananas, beaches and bases*. The University of California Press 2000.
3. **Foucault**, *Tarkkailla ja rangaista*. Otava 1980 tai 2001.
4. **Kinnunen**, *Luokiteltu sukupuoli*. Vastapaino 2001.
5. **Skeggs**, *Formations of Class and Gender*. Sage 1997.
6. **Stewart**, *Theories of Power and Domination*. Sage 2001.

A2.6 Antropologia näkökulmia yhteiskuntaan (6 op/4 ov)

Jakson tavoitteena on esitellä tapaustutkimusten avulla erilaisia yhteiskuntarakenteita ja kulttuurisia käytäntöjä. Jakson kirjallisuus avaa tutkimuksellisia näkökulmia merkityksenantoon paikallisen ja globaalin, yksityisen ja julkisen välisessä vuorovaikutuksessa. Neljä kirjaa seuraavista:

1. **Travick**, *Notes on Love in a Tamil Family*. The University of California Press 1992.
2. **Carsten**, *After kinship*. Cambridge University Press 2004.
3. **Kondo**, *Crafting selves*. The University of Chicago Press, 1990.
4. **Piot**, *Remotely Global*. The University of Chicago Press 1999.
5. **Weismantel**, *Cholas and Pistacos: Stories of Race and Sex in the Andes*. The University of Chicago Press 2001.
6. **White**, *Islamist Mobilization in Turkey*. The University of Washington Press 2002.

A2.7 Monikulttuurisuus, etnisyys, rasismi (6 op/4 ov)

Jaksossa tarkastellaan monikulttuurisuutta, rasismia sekä etnisyyden ja rodullistavien käytäntöjen merkitystä sosiaalisten suhteiden rakentumiseen erilaisissa yhteiskunnallisissa tilanteissa ja kulttuurisissa konteksteissa. Jakso suoritetaan siten, että kohta 1 on kaikille pakollinen ja kohdista 2–5 suoritetaan 3 kirjaa.

1. **Lehtonen & Löytty** (toim.), *Erilaisuus*. Vastapaino 2003.
2. **Bringa**, *Being Muslim the Bosnian Way*. Princeton University Press 1995.
3. **Malkki**, *Purity and Exile*. The University of Chicago Press 1995.
4. **Solomos & Back**, *Racism and Society*. St. Martin's Press 1996.
5. **Werbner & Modood** (eds.), *Debating Cultural Hybridity*. Zed Books 2000

A3 Sosiaalitieten tutkimusmenetelmät (8 op/5 ov)

Vain pääaineopiskelijoille.

Jakson aikana opiskelija perehtyy kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen tutkimuksen lähestymistapoihin, metodologisiin kysymyksiin sekä menetelmällisiin keinoihin hankkia ja analysoida tutkimusaineistoja. Jakso koostuu luennoista sekä harjoituksista.

A3.1. Kvalitatiiviset menetelmät (3 op/2 ov)

Luentoja (24 t) ja harjoituksia (12 t) laadullisen tutkimuksen metodologiasta ja tutkimusmenetelmistä. Opintojakso suositellaan suoritettavaksi tiedekunnan yhteisten opintojen jakson Empiirisen tutkimuksen menetelmät jälkeen.

A3.2. Kvantitatiiviset menetelmät (5 op/3 ov)

Luentoja (24 t) ja harjoituksia (12 t) tilastollisen tutkimuksen metodologiasta ja tutkimusmenetelmistä sekä tilasto-ohjelmakurssi. Opintojakso suositellaan suoritettavaksi tiedekunnan yhteisten opintojen jakson Empiirisen tutkimuksen menetelmät sekä Tilastotiede- ja SPSS-kurssin jälkeen.

A4 Kandidaatin tutkielma ja seminaari (10 op/5 ov)

Vain pääaineopiskelijoille.

Kohta sisältää kandidaatin tutkielman ja kandidaatin tutkielmaseminaarin. Seminaarissa opitaan tekemään empiirinen sosiaalitieteellinen tutkimus opettajan ja ryhmän ohjauksessa. Seminaarin läpikäytyään opiskelijalla on käsitys tutkimusprosessin eri vaiheista ja niiden tekemisestä, ja hän pystyy suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisen empiirisen tutkimuksen itsenäisesti. Lisäksi opiskelija harjaantuu seminaariryhmässä tieteelliseen keskusteluun.

Työtavat: Seminaarissa käydään läpi opettajan ja ryhmän ohjauksessa tutkimusprosessin kaikki vaiheet tutkimusongelman muotoilusta tutkimusraportin kirjoittamiseen. Opiskelijat kirjoittavat ideapaperin ja noin viiden sivun tutkimussuunnitelman. Opiskelijat hankkivat aineiston, analysoivat sen sekä kirjoittavat 20–30 sivua pitkän pienoistutkielman abstrakteineen. Työmuotoina ovat keskustelu, kirjoittaminen, lukeminen, kommentointi ja suullinen esittäminen. Opiskelijat jättävät opettajalle ryhmässä käsitellyn ja viimeistellyn version tutkimuksestaan tarkistettavaksi kandidaatin tutkielmana.

Seminaarissa käydään läpi jokaisen henkilökohmainen opiskelusuunnitelma. Seminaarin yhteydessä suoritetaan kieli- ja viestintäopintoihin kuuluva suomen kielen opintojen palauteosa 2 op siten, että suomen kielen opettaja antaa ohjausta ja arvioi tekstit kypsyysnäytteenä. Seminaarin yhteydessä suoritetaan myös tiedekunnan yhteisiin opintoihin kuuluva Tiedonhankinta aineopinnoissa -opintojakso (1 op).

Syventävät opinnot (120 op/40 ov)

Sosiologian maisterin tutkintoon kuuluvat opinnot muodostuvat sosiologian teoreettisia ja metodisia valmiuksia syventävistä opinnoista sekä sivuaineopinnoista. Ne syventävät opiskelijan tiedollisia ja taidollisia valmiuksia yhteiskunnallisten ilmiöiden kriittiseen tarkasteluun. Syventävissä opinnoissa painottuvat tiedon itsenäiseen tuottamiseen ja tiedon soveltamiseen liittyvät aiheet, ja opiskeluaikojen jälkeen näistä taidoista on hyötyä erilaisissa yhteiskunnallisissa käytännöissä ja työelämässä. Maisterin tutkintoon kuuluu itsenäisen tieteellisen työn eli pro gradu -tutkielman teko. Tutkielman suunnittelu alkaa orientoivalla tutkimusseminaarilla ja sen kuluessa laadittavalla tutkimussuunnitelmalla, minkä jälkeen opiskelija voi siirtyä pro gradu -tutkielmaseminaariin. Tutkielman aihepiiriin valinnalla ja tutkielmaa tukevien opintojen avulla opiskelija voi suunnata omaa yhteiskunnallista erityisasiantuntemustaan.

S1 Sosiologian ja sosiaaliantropologian klassikot (10 op/5 ov)

Jaksossa opiskelija perehtyy nykyisin klassisina pidettäviin sosiologisiin ja sosiaaliantropologisiin tutkimuksiin.

Työtavat: Kirjatenttiä tai osin tai kokonaan esseenä. Jos tentin haluaa suorittaa osin esseenä, esseet tulee palauttaa ennen tenttiin ilmoittautumista. Esseessä voi käsitellä kohdassa mainittuja kirjoja tai erikseen soveltavia, esim. pro gradu -tutkielman aihepiiriin liittyviä sosiologian ja sosiaaliantropologian teoreettisesti merkittäviä teoksia. Jakso suoritetaan siten, että kohta 1 on kaikille pakollinen ja kohdista 2–8 suoritetaan 4 kirjaa.

1. **Kivistö**, Key Ideas. Pine Forge Press 1997.
2. **Durkheim**, Itsemurha. Tammi 1985.
3. **Durkheim**, Sosiaalisesta työnjaosta. Tammi 1990.
4. **Malinowski**, Argonauts of the Western Pacific. Routledge 1987.
5. **Marx**, Pääoma I (osastot I–IV). Progress 1974.
6. **Simmel**, Suurkaupunki ja moderni elämä. Gaudeamus 2005.
7. **Weber**, Protestanttinen etiikka ja kapitalismin henki. WSOY 1980.
8. **Weber**, Maailmanuskonnot ja moderni länsimainen rationaalisuus. Vastapaino 1989.

S2 Sosiologinen tutkimusprosessi (12 op/6ov)

Jakso auttaa syventämään käsitystä sosiologian ajankohtaisista kehityssuunnista ja tukee pro gradu -tutkielman tekemistä. Opiskelija voi valita kaksi jaksoa seuraavista vaihtoehtoista:

1. Sosiologian ja sosiaaliantropologian aineopintojen sisältöjakso (A2.1-A2.7)
2. Sosiaalipsykologian aineopintojen teemaseminaari (A1.1-A1.5) tai sosiaalipsykologian syventävien opintojen sosiaalitieteiden suuntaukset (S2) jakso
3. Etnografisen tutkimuksen menetelmät opintojakso
4. Sosiologian metodologia-esse, kirjoitetaan pro gradu-seminaarin aikana
5. Valinnaiset metodiopinnot
6. Muu opetusohjelmassa tarkemmin kuvattu sisältöseminaari, joka liittyy laitoksella meneillään olevaan tutkimukseen

Vaihtoehtoista jaksosta tiedotetaan erikseen lukukausien alussa ja tarkemmassa opetusohjelmassa sekä laitoksen kotisivuilla.

S3 Harjoittelu (9 op/3 ov)

Harjoittelussa opiskelija kokeilee ja harjaannuttaa omia työelämän valmiuksiaan ja pohtii samalla työelämän kysymyksiä laajasti sosiaalitieteellisen käsitteistön avulla. Harjoittelu suoritetaan joko itse hankittuna tai laitoksen myöntämän harjoittelutuen avulla hankittuna työkokemuksena tai vapaaehtoistyönä. Harjoittelusta kirjoitetaan kirjallinen raportti, jonka ohjeet löytyvät laitoksen kotisivuilta. Jaksoa tukevista opinnoista tiedotetaan erikseen.

S4 Tutkielmaopinnot (89 op/26 ov)

Tutkielmaopinnot koostuvat pro gradun tekemistä tuuttavista orientoivasta seminaarista, varsinaisesta seminaarista ja muista tukevista opinnoista.

Tutkintojärjestelmän muutos aiheuttaa sen, että pro gradu-tutkielman muodollinen mitoitus on erilainen vanhassa ja uudessa tutkintojärjestelmässä. Vanhassa tutkinnossa sen laajuus oli puolet kaikista syventävistä opinnoista (20 ov kaikkiaan 40 ov:sta), mutta uudessa tutkinnossa tutkielman laajuus on vain kolmasosa (40 op kaikkiaan 120 op:sta). Sen sijaan uudessa tutkinnossa on tutkielmaa tukevia opintoja, jota ei ollut erikseen kirjattuna vanhan tutkinnon suorituksiin. Näin ollen pro gradu -tutkielma ja sitä tukevat opinnot muodostavat laskennallisesti noin puolet molemmista tutkinnoista.

S4.1. Orientoiva pro gradu -seminaari (6 op/2ov)

Heti syventävien opintojen alussa 1. ja 2. periodin aikana opiskelija orientoituu pro gradu -tutkielman tekemiseen. Seminaarin kuluessa käsitellään pro gradu -tutkielman tekoprosessi kirjoittamisen, tutkimuksen ja yhteiskunnallisen merkityksen kannalta. Seminaarin tarkempi ohjelma löytyy laitoksen [www-sivuilta](http://www.uta.fi/laitokset/sosio) (<<http://www.uta.fi/laitokset/sosio>>).

S4.2. Pro gradu -seminaari (23 op/4 ov)

Opiskelija oppii hallitsemaan itsenäisesti tutkimusprosessin ja tuottamaan tieteelliseen argumentointiin ja esittämistapaan perustuvan tieteelliseen tutkielman. Seminaari tukee ja ohjaa orientoivassa pro gradu -seminaarissa laaditun tutkimussuunnitelman saattamista valmiiksi tutkimukseksi. Työtapoina ovat tekstien kirjoittaminen, kommentointi sekä keskustelut. Tavoitteena on, että opiskelijan pro gradu -tutkielma valmistuu seminaarin aikana.

Uuden tutkintojärjestelmän mukaan opiskelevat osallistuvat pro gradu -seminariin kuuden periodin ajan (23 op). Vanhan tutkintojärjestelmän mukaan opiskelevien pro gradu-seminaari kestää neljä periodia (4 ov), mutta opiskelija voi hyödyntää seminaaria niin kauan kunnes pro gradu -tutkielma on valmis.

S4.3. Muut tutkielmaa tukevat opinnot (20 op)

Muut opinnot voivat koostua yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan yhteisten opintojen valinnaisista metodopinnoista, kieli- ja viestintäopinnoista ja opiskelijan omavalintaisista sivuaineopinnoista tai muista ohjaajan kanssa sovittavista valmistumista tukevista opinnoista.

S4.4. Pro gradu -tutkielma (40 op/20 ov)

Pro gradu -tutkielma on osoitus siitä, että opiskelija pystyy käsitteellistämään ja analysoimaan tutkimaansa kohdetta tieteellisen menetelmin sekä tuottamaan tieteellisen ja hyvällä kielellä kirjoitetun tutkimuksellisen tekstin. Pro gradu -tutkielman laajuus on noin 60–100 sivua. Tarkemmat ohjeet löytyvät laitoksen [www-sivuilta](http://www.sivuilla).

Sosiaaliantropologian syventävät opinnot (120 op/40 ov)

Vuosina 2005–2006 on mahdollista suorittaa syventäviä opintoja valitsemalla kurseja englanninkielisen maisteriohjelman, Places, Spaces and Transnational Relations, opetustarjonnasta.

S1 Sosiologian ja sosiaaliantropologian klassikot (10 op/5 ov)

Sama kuin sosiologian kohta S1. Sosiaaliantropologiaan erikoistuville suositellaan Malinowskin Argonauts of the Western Pacific -kirjaa.

S2 Sosiaaliantropologinen tutkimusprosessi (12 op/6 ov)

Jakso auttaa syventämään käsitystä sosiaaliantropologian ajankohtaisista kehityssuunnista ja tukee pro gradu -tutkielman tekemistä. Jakso sisältää kaksi kuuden pisteen laajuista kohtaa. Sosiaaliantropologiaan erikoistuvilta edellytetään Etnografisen tutkimuksen menetelmät -opintoja. Toisen jakson voi valita seuraavista vaihtoehdoista:

1. Sosiologian ja sosiaaliantropologian aineopintojen sisältöjakso (A2.1-A2.7)
2. Sosiaalipsykologian aineopintojen teemaseminaari (A1.1-A1.5) tai sosiaalipsykologian syventävien opintojen sosiaalitieteiden suuntaukset (S2) jakso
3. Sosiologian metodologia-esse, kirjoitetaan pro gradu-seminaarin aikana
4. Valinnaiset metodiopinnot
5. Muu opetusohjelmassa tarkemmin kuvattu sisältöseminaari, joka liittyy laitoksella meneillään olevaan tutkimukseen

Vaihtoehtoista jaksoista tiedotetaan erikseen lukukausien alussa ja tarkemmassa opetusohjelmassa sekä laitoksen kotisivuilla.

S3 Harjoittelu (9 op/3 ov)

Harjoittelussa opiskelija kokeilee ja harjaannuttaa omia työelämän valmiuksiaan ja pohtii samalla työelämän kysymyksiä laajasti sosiaalitieteellisen käsiteistön avulla. Harjoittelu suoritetaan joko itse hankittuna tai laitoksen myöntämän harjoittelutuen avulla hankittuna työkokemuksena tai vapaaehtoistyönä. Harjoittelusta kirjoitetaan kirjallinen raportti, jonka ohjeet löytyvät laitoksen kotisivuilta. Jaksoa tukevista opinnoista tiedotetaan erikseen.

S4 Tutkielmaopinnot (89 op/26ov)

Tutkielmaopinnot koostuvat pro gradu tekemistä auttavista orientoivasta seminaarista, varsinaisesta seminaarista ja muista tukevista opinnoista.

Tutkintojärjestelmän muutos aiheuttaa sen, että pro gradu-tutkielman muodollinen mitoitus on erilainen vanhassa ja uudessa tutkintojärjestelmässä. Vanhassa tutkinnossa sen laajuus oli puolet kaikista syventävistä opinnoista (20 ov kaikkiaan 40 ov:sta), mutta uudessa tutkinnossa tutkielman laajuus on vain kolmasosa (40 op kaikkiaan 120 op:sta). Sen sijaan uudessa tutkinnossa on tutkielmaa tukevia opintoja, jota ei ollut erikseen kirjattuna vanhan tutkinnon suorituksiin. Näin ollen pro gradu –tutkielma ja sitä tukevat opinnot muodostavat laskennallisesti noin puolet molemmista tutkinnoista.

S4.1. Orientoiva pro gradu -seminaari

(6 op/2 ov)

Sosiaaliantropologian orientoivan pro gradu -seminaarin järjestelyistä ilmoitetaan tarkemmin lukuvuoden alussa laitoksen opetusohjelmassa.

S4.2. Pro gradu -seminaari (23op/4 ov)

Sosiaaliantropologian pro gradu -seminaarin järjestelyistä ilmoitetaan tarkemmin lukuvuoden alussa laitoksen opetusohjelmassa.

S4.3. Muut tutkielmaa tukevat opinnot (20 op)

Muut opinnot voivat koostua yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan yhteisten opintojen valinnaisista metodiopinnoista, kieli- ja viestintäopinnoista ja opiskelijan omavalintaisista sivuaineopinnoista tai muista ohjaajan kanssa sovittavista valmistumista tukevista opinnoista.

S4.4. Pro gradu –tutkielma (40 op/20 ov)

Pro gradu –tutkielma on osoitus siitä, että opiskelija pystyy käsitteellistämään ja analysoimaan tutkimaansa kohdetta tieteellisin menetelmin sekä tuottamaan tieteellisen ja hyvällä kielellä kirjoitetun tutkimuksellisen tekstin. Pro gradu -tutkielman laajuus on noin 60–100 sivua. Tarkemmat ohjeet löytyvät laitoksen [www-sivuilla](http://www.sivuilla).

Ohjeelliset opintojen ajoitukset

Kandidaatin tutkinto

1. vuosi 60 op (pääaineen osuus 25 op)				
	1. periodi	2. periodi	3. periodi	4. periodi
pääaine	P1 Sosiologian peruskurssi, 2 op P2 Sosiaali-psykologian peruskurssi, 2 op P6 Tiede tutkimus ja kirjoittaminen alkaa, 6 op	P3 Sosiaali-antropologian peruskurssi, 2 op P6 Tiede, tutkimus ja kirjoittaminen jatkuu	P4 Sosiologian ja sosiaaliantropologian perusteet, kirjatentti, 6 op P6 Tiede, tutkimus ja kirjoittaminen jatkuu	P5 Sosiologian ja sosiaaliantropologian tutkimus, 7op P6 Tiede, tutkimus ja kirjoittaminen jatkuu
yhteiset opinnot	Yhteiskuntatieteiden ajankohtaisia kysymyksiä (opintopisteet sisältyvät pääaineen kohtaan P5) Tiedonhankinnan perusteet, 2op Tietotekniikka, 3 op	Johdatus tieteelliseen ajatteluun, 3 op	Yhteiskuntatieteiden teorit alkaa (opintopisteet sisältyvät pääaineen kohtaan A1) Empiirisen tutkimuksen menetelmät, 3 op	Yhteiskuntatieteiden teorit, jatkuu (opintopisteet sisältyvät pääaineen kohtaanA1)
kieliopinnot	Vieraan kielen kirjallisen taidon opinnot (3op) suositellaan suoritettavaksi 1. vuoden syys- tai kevätkausilla	Suomen kielen opintojen aiotusluento osana yhteisiä opintoja	Suomen kielen kirjallinen viestintä, 1 op (tai periodi 4)	Suomen kielen kirjallinen viestintä, 1 op (tai periodi 3)
sivuaine	Sivuaineopintoja, yht. vuonna 21 op			

2. vuosi 60 op (pääaineen osuus 35 op)				
	1. periodi	2. periodi	3. periodi	4. periodi
pääaine	A1 Sosiaalitieteiden teoria, luentoseminaari, 9 op A2.1–A2.7 Sosiologian ja sosiaaliantropologian sisältö, teemaseminaari, kirjatentti tai essee, 6 op (yht. 18 op koko vuonna) A3.1 Kvalitatiiviset menetelmät alkaa, 3 op	A2.1–A2.7 Sosiologian ja sosiaaliantropologian sisältö, teemaseminaari, kirjatentti tai essee, 6 op (yht. 18 op koko vuonna) A3.1 Kvalitatiiviset menetelmät jatkuu	A2.1–A2.7 Sosiologian ja sosiaaliantropologian sisältö, teemaseminaari, kirjatentti tai essee, 6 op (yht. 18 op koko vuonna) A3.2 Kvantitatiiviset menetelmät alkaa, 5 op	A2.1–A2.7 Sosiologian ja sosiaaliantropologian sisältö, teemaseminaari, kirjatentti tai essee, 6 op (yht. 18 op koko vuonna) A3.2 Kvantitatiiviset menetelmät jatkuu
yhteiset opinnot	Empiirisen tutkimuksen menetelmät, 3 op (jos ei suoritettu 1. vuoden aikana)	Tilastotiede ja SPSS, 5 op		

2. vuosi 60 op (pääaineen osuus 35 op)				
	1. periodi	2. periodi	3. periodi	4. periodi
kieliopinnot	Vieraan kielen suullisen kielentaidot (3 op) ja ruotsin kielen kirjallisen ja suullisen taidon (3 op) opinnot suositellaan suoritettavaksi 2. vuoden syys- tai kevätkaudella		Puheviestintä, 2 op	
sivuaine	Sivuaineopintoja, yht. vuonna 13 op			

3. vuosi 60 op (pääaineen osuus 10 op)				
	1. periodi	2. periodi	3. periodi	4. periodi
pääaine	A4 Kandidaatin tutkielmaseminaari alkaa, 10 op	A4 Kandidaatin tutkielmaseminaari jatkuu	A4 Kandidaatin tutkielmaseminaari jatkuu	A4 Kandidaatin tutkielmaseminaari jatkuu
yhteiset opinnot	Tiedonhankinta aineopinnoissa, 1 op			
kieliopinnot			Suomen kielen palauteosa (tehdään kandidaatin tutkielman tutkimussuunnitelmasta), 2 op	
sivuaine	Sivuaineopintoja yht. vuonna 47 op			

Maisterin tutkinto

1. vuosi 60 op (pääaineen osuus 60 op)				
	1. periodi	2. periodi	3. periodi	4. periodi
pääaine	S4.1 Orientoiva pro gradu –seminaari alkaa, 3 op S2 Sosiologian tutkimus/ sosiaaliantropologian tutkimus, sisältöseminaari, metodiopintoja tai metodiessee, 6 op (yht.12 op koko vuonna) S4.3 Muut tutkielman tekemistä tukevat opinnot, yht. vuonna 15 op	S4.1 Orientoiva pro gradu –seminaari jatkuu, 3 op S2 Sosiologian tutkimus/ sosiaaliantropologian tutkimus, sisältöseminaari, metodiopintoja tai metodiessee, 6 op (yht.12 op koko vuonna)	S4.2 Pro gradu -seminaari alkaa, 8 op (yht. 23 op) S2 Sosiologian tutkimus/ sosiaaliantropologian tutkimus, sisältöseminaari, metodiopintoja tai metodiessee, 6 op (yht. 12 op koko vuonna) S1 Sosiologian ja sosiaaliantropologian klassikot, kirjatentti, 10 op	S4.2 Pro gradu -seminaari jatkuu S2 Sosiologian tutkimus/ sosiaaliantropologian tutkimus, sisältöseminaari, metodiopintoja tai metodiessee, 6 op (yht.12 op koko vuonna) S3 Harjoittelu, 9 op
yhteiset opinnot		Metodiopintoja tdk:n yhteiseltä metoditarjottimelta	Metodiopintoja tdk:n yhteiseltä metoditarjottimelta	Metodiopintoja tdk:n yhteiseltä metoditarjottimelta
kielopinnot				
sivuaine				

2. vuosi 60 op (pääaineen osuus 60 op)				
	1. periodi	2. periodi	3. periodi	4. periodi
pääaine	S4.2 Pro gradu -seminaari jatkuu, 15 op S4.3 Muut tutkielmaa tukevat opinnot, yht. vuonna 15 op	S4.2 Pro gradu -seminaari jatkuu	S4.2 Pro gradu -seminaari jatkuu	S4.2 Pro gradu -seminaari jatkuu S.6 Pro gradu –tutkielma, 40 op
yhteiset opinnot	Metodiopintoja tdk:n yhteiseltä metoditarjottimelta			
kielopinnot				
sivuaine				